

Lika möjligheter

Manifest för jämställdhet

Kristdemokraterna

Innehåll

Innehåll	2
Förord	3
1 Om jämställdhet i grund och botten	4
2 Varför är bara en av fyra myndighetschefer i Sverige en kvinna?	4
3 Varför har svenska kvinnor bara 83 procent av mäns löner?	5
4 Varför betraktas det som fult att arbeta hemma i Sverige?	7
5 Varför har det inte blivit fler manliga sjuksköterskor på 30 år?	8
6 Varför testas nya läkemedel bara på män?	9
7 Varför slår män kvinnor?	10
8 Varför äger jordens kvinnor mindre än en procent av allt som går att äga?	11
9 En liten ordlista	11

Förord

Regeringen har på flera sätt misslyckats i att agera föredöme i jämställdhetsarbetet i sin egen organisation.

- JämO har granskat elva myndigheter och bara en får godkänt för sin jämställdhetsplan.
- Riksrevisionsverket menar i sin granskning att det råder brister och systematik i regeringens styrning av myndigheter på jämställdhetsområdet.
- Löneskillnaderna i regeringskansliet mellan kvinnor och män har ökat mellan åren 1999 och 2001.
- Andelen kvinnliga myndighetschefer och ambassadörer har inte förändrats mer än marginellt under innevarande mandatperiod trots att många nytillsättningar gjorts.

Kristdemokraterna menar att det är av största vikt att en regering agerar föredöme i jämställdhetsfrågor. I en kommande borgerlig regering avser kristdemokraterna att arbeta kraftfullt för att jämställdheten internt i regeringskansli och myndighetsförvaltning ska kunna tjäna som föredöme för att också flytta fram positionerna inom privat och övrig offentlig verksamhet.

Detta manifest för jämställdhet är antaget av Kristdemokraternas partistyrelse, 19 april 2002.

SVEN GUNNAR PERSSON
Partisekreterare

1 Om jämställdhet i grund och botten

Kristdemokratisk grundsyn på jämställdhet

Alla människor har lika värde.

Utgångspunkten för kristdemokratiskt jämställdhetsarbete är alla människors lika värde. Jämställdhet är alltså inte enbart en kvinnofråga utan ytterst en fråga om mänskliga fri- och rättigheter. Det handlar om kvinnors och mäns lika möjlighet att förverkliga sina rättigheter men även skyldighet att respektera andras. Det ska gälla för alla livets väsentliga områden.

Människovärdet är okränkbart.

Genom historien har kvinnans möjligheter till fritt val varit underordnat mannens. Även om kvinnans situation förbättrats de senaste hundra åren, så lever fortfarande strukturer och värderingar kvar som missgynnar kvinnan och ibland även mannen. Kristdemokraterna vill med kraft arbeta för att undanröja de strukturer, betraktelsesätt och grundläggande värderingar som förhindrar eller begränsar lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter. Varken kvinna eller man får betraktas som objekt, ingen får vara överordnad den andre därför att båda har samma värde.

Varje människa är unik.

Vi hävdar rätten för alla att, oberoende av kön, få göra sina livsval. Det gäller exempelvis val som handlar om utbildning, arbete, livspartner, föräldraskap och boende. Varje skede av livet har sina val och rätten att lösa dem efter personliga önskemål ska vara lika för kvinna som man.

Jämställdhetspolitiken måste utgå från subsidiaritetsprincipen. Det innebär att det individerna eller en liten gemenskap själv klarar av att hantera ska den också själv ta ansvar för och besluta om. De större gemenskaperna, exempelvis staten, ska stödja de mindre gemenskaperna att fullfölja sin uppgift. Denna princip leder till att jämställdhetspolitiken måste inriktas på att tillgodose att lika valmöjligheter finns för båda könen. Politiker ska inte styra valet, utan ge förutsättningar för och respektera den enskildes val.

2 Varför är bara en av fyra myndighetschefer i Sverige en kvinna?

Kristdemokraterna vill ha en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor män

Demokratin förutsätter jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma rättigheter och möjligheter att påverka och delta i samhällsutvecklingen. Därför är det viktigt att män och kvinnor finns jämnt representerade i alla beslutande församlingar. På så sätt skapas förutsättningar för bättre beslut som innefattar både mäns och kvinnors kompetens, erfarenhet, perspektiv och prioriteringar.

Staten bör alltid agera som föredöme och vägvisare för det som anges som politiska mål och visioner. Därför är det anmärkningsvärt att statliga myndigheter inte har en gemensamt angiven värdebas till grund för sitt arbete. Kristdemokraterna menar att det är varje regerings ansvar att tydliggöra de värderingar som ska präglade varje myndighets arbete. Denna värdebas ska självfallet genomsyras av synen på alla människors lika värde och därmed vikten av att tillskapa lika möjligheter för kvinnor och män.

Sverige anses ibland vara ett föregångsland när det gäller jämställdhet, exempelvis när det gäller politisk representation. Men Sveriges regering har fått upprepad kritik från FN med anledning av att det finns så få

kvinnor på höga poster i vårt land, såväl inom offentlig som privat sektor. Alltför lite forskning finns som visar på svenska kvinnors hinder för att ta ledningsjobb. Kristdemokraterna har krävt en kartläggning, vilket nu regeringen ställt upp på, men endast avseende den privata sektorn. Vår uppfattning är att den offentliga sektorn bör agera föredöme. Den socialdemokratiska regeringen har misslyckats med detta. Som exempel kan nämnas att endast en av fyra myndighetschefer är kvinna.

Idag är staten storägare i sex börsbolag, dessutom är staten indirekt storägare i ytterligare två bolag på börsen. Som storägare har man avsevärda möjligheter att påverka nomineringarna till bolagsstyrelserna. Ingen av de statliga styrelserna har en kvinnlig ordförande och endast ett bolag har för närvarande en kvinna i vd-stolen. I de åtta bolagen fanns förra året 57 ordinarie styrelseledamöter. Av dem var bara fyra kvinnor.

Inom offentlig sektor är andelen kvinnliga chefer bara 53 procent trots att 79 procent av de anställda är kvinnor. Inom privata näringslivet är andelen kvinnliga chefer 18 procent år 2000 och kvinnliga styrelseledamöter i de börsnoterade bolagen uppgick till cirka fem procent.

En magisteruppsats vid Handelshögskolan i Göteborg visar att dialogen blir bättre och klimatet öppnare med fler kvinnor i styrelsen. Kristdemokraterna vill, i likhet med beslut som fattats i Norge, agera för att snarast öka andelen kvinnor på ledande poster.

2.1.1 Kristdemokraterna kommer att arbeta för följande:

- En borgerlig regering ska föregå med gott exempel vad gäller jämställdhet vid statliga tjänsteställningar.
- Staten ska ha en värdebaserad myndighetskultur där jämställdheten preciseras.
- Kartlägg hinder som hämmar kvinnor från att ta chefsjobben inom såväl offentlig som privat sektor och sätt in de åtgärder som behövs för att åstadkomma en förändring.
- Statliga företag ska 2005 ha minst 40 procent kvinnor i sina styrelser.
- Initiera trepartsamtal mellan stat, arbetsgivar- och arbetstagarparter för att uppnå en ökad representation av kvinnor på såväl styrelsenivå som på ledande poster, förslagsvis minst 40 procent kvinnor i styrelserna till förslagsvis år 2006.

3 Varför har svenska kvinnor bara 83 procent av mäns löner?

Kristdemokraterna vill ha lika villkor för kvinnor och män i arbetslivet.

För varje människa har livet olika skeden, där man deltar i arbetslivet i olika omfattning. Den som är nyutbildad vill kanske arbeta mycket för att tjäna ihop grundplåten till eget hus, den som har små barn vill arbeta mindre för att få mer tid med barnet. Den som är äldre vill kanske successivt trappa ner sin arbetstid. Kristdemokraterna betonar vikten av att hitta flexibla lösningar som gör det möjligt att få arbetslivet att passa ihop med livssituationen i övrigt. För den som vill satsa mycket tid på arbetslivet måste det också finnas möjlighet att kunna köpa tjänster för olika arbetsmoment i hem och hushåll till rimligt pris.

Svenska kvinnors förvärvsfrekvens ligger bland de högsta i världen. Trots detta har vi i ett europeiskt perspektiv en mycket könssegregerad arbetsmarknad där den offentliga sektorn främst är kvinnornas arbetsmarknad. Här har kvinnors möjligheter till karriär och löneutveckling begränsats eftersom det inte funnits flera arbetsgivare att välja mellan. Därför måste möjligheten för kvinnor att starta företag öka, och

inte minst inom branscher där kvinnor har stor kunskap och erfarenhet. En undersökning från Svenskt Näringsliv visar att hela 38 procent av sjuksköterskorna vill starta eget, men bara sex procent tror att den drömmen blir verklighet. Bristen på kapital anges vara det största hindret. Sjuksköterskorna anser att den privata vården står för nytänkande och flexibilitet, medan den offentliga vården anses trög och gammalmodig. Också en undersökning av Kommunal visar att 70 procent av medlemskåren vill ha privata alternativ inom vården. Det är förödande att regeringen fortsätter låsa in kvinnor i offentlig sektor genom stiftande av stopplagar och förbud.

Kvinnor arbetar i högre grad än män i människonära yrken. Män arbetar i högre grad än kvinnor i tekniska yrken. I praktiken använder dock en sjuksköterska mer teknik än en lektor vid tekniska högskolan. Det är dock fortfarande bättre betalt att ta hand om datorer än att ta hand om människor. Traditionellt kvinnliga yrken och arbetsuppgifter måste synliggöras och uppvärderas.

I början av 1900-talet fick kvinnor som gifte sig sänkt lön. Mannen ansågs då vara familjeförsörjare. Först 1949 togs ett principbeslut i riksdagen om lika lön för kvinnor och män i samma befattningar. Svenska kvinnor tjänar idag i genomsnitt 83 procent av vad männen gör. Män har dessutom högre lön än kvinnor i de flesta yrkesgrupper och högutbildade kvinnor tjänar mindre än högutbildade män. De genomsnittliga löneskillnaderna mellan man och kvinna ökar ju längre tid man arbetat. Enligt en färsk TCO-undersökning får män högre lön i samband med att de får barn, medan kvinnor som får barn får lägre lön. Vi kan konstatera att kvinnor diskrimineras i lönehänseende.

Sedan 2001 ska, enligt den skärpta jämställdhetslagen, löneskillnader kartläggas och analyseras varje år hos arbetsgivare med mer än tio anställda. JämO bör erbjuda mindre arbetsgivare aktiv handledning i det arbetet. Lönejämförelsen sker dock bara inom arbetsplatsens ram vilket innebär att lagen inte räcker för att förskjuta löneläget mellan olika sektorer utan bara inom en arbetsplats. För att verkliga förändringar ska ske lönemässigt behövs exempelvis att kvinnodominerade förbund får större löneökningar på andras bekostnad. Arbetsmarknadens parter har här ett stort ansvar. Dessutom måste möjligheten till företagande inom dessa sektorer öka.

Anmälningarna till Jämo har ökat det senaste året avseende diskriminering vid graviditet och föräldraledighet. Kristdemokraterna menar att det är en viktig samhällsuppgift att vårda och fostra barn. Det måste också betraktas som en meriterande livserfarenhet som ger nya perspektiv som får positiv betydelse också för arbetslivet. Arbetslivet måste bli barnvänligt så att man också kan förena föräldraskap med arbetsliv på ett fungerande sätt. Kristdemokraterna vill skärpa jämställdhetslagen så att föräldralediga inte diskrimineras.

Det ger också felaktiga signaler att en arbetsgivare får merkostnader i samband med att en anställd är föräldraledig. Det är inte rimligt att arbetsgivare betalar dubbel semesterersättning vid föräldraledighet, både till den föräldraledige och till vikarien. Den föräldraledige bör istället få semesterersättning via försäkringskassan.

Det är en viktig samhällsuppgift att med kraft motarbeta all slags diskriminering när det gäller lönesättning, arbetsvillkor och utvecklingsmöjligheter. Jämställdhetslagen ger idag nödvändigt skydd men det är på den enskilda arbetsplatsen som det viktiga arbetet måste ske. De fackliga organisationerna har tillsammans med arbetsgivare ansvaret för att utveckla att konkretisera förändringsarbetet.

3.1.1 Kristdemokraterna kommer att arbeta för följande:

- Ökade möjligheter till flexibla arbetstidslösningar som får livspusslet att gå ihop.
- Sänkt skatt på hushållstjänster så att de blir möjliga att köpa också för de med lägre inkomst.
- Bryt upp monolet inom vård och omsorg så att kvinnor får fler arbetsgivare att välja mellan.
- Utveckla kvinnors möjlighet att starta eget företag.

- Lika och likvärdigt arbete ska ge lika lön .
- Skapa ett barnvänligt arbetsliv – ingen diskriminering av föräldralediga.
- Stärk jämställdhetslagen § 5 enligt EU:s ministerråds förslag, att föräldralediga ska ha rätt att återta sin tjänst utan försämrade villkor.
- Semesterersättning till föräldraledig betalas via försäkringskassan och inte via arbetsgivare.
- Sätt fart på fack och arbetsgivare att ta tag i diskrimineringen i arbetslivet.

4 Varför betraktas det som fullt att arbeta hemma i Sverige?

Kristdemokraterna vill att kvinnor och män ska ha samma ansvar för arbetet med hem och barn

Hemmet är den viktigaste platsen i människors liv. Där finns för de flesta tryggheten, möjligheten att slappna av och återhämta sig, och den vardagliga gemenskapen med övriga familjemedlemmar. För att hemmet ska fungera måste en rad olika och viktiga arbetsuppgifter skötas.

Historiskt sett har det varit kvinnorna som utfört de flesta arbetsuppgifterna i hemmet som obetalt arbete, utan pensionspoäng eller sjukförsäkringsförmåner. Idag arbetar de flesta kvinnor utanför hemmet. Samtidigt utför de två tredjedelar av allt hemarbete. Kvinnors ökade deltagande i arbetslivet utanför hemmet har inte inneburit motsvarande förändring i mäns deltagande i hemarbete. Många kvinnor har därför en tung arbetsbörda. De ökande ohälsotalen uttrycker att belastningen totalt blivit för hög. I Riksförsäkringsverkets rapport framgår att 63 procent av de långvarigt sjuka är kvinnor.

I den svenska debatten har det länge varit fint och högt värderat med heltidsarbete för kvinnor, men ifrågasatt om en kvinna eller man valt att arbeta helt eller delvis i hemmet. I Nederländerna är det däremot vanligt att båda föräldrarna arbetar deltid när barnen är små. 19 procent av männen arbetar deltid. Staten har ekonomiskt uppmuntrat en parmodell där båda föräldrarna går ner i arbetstid när barnen är små. Det nuvarande svenska skatte- och bidragssystemet gynnar två inkomster och missgynnar hushåll med bara en inkomst. Kristdemokraterna vill bygga system som jämställer olika valmöjligheter i ekonomiskt avseende.

Jämställdhet i hemmet åstadkoms inte genom att diska varannan gång. Mannen och kvinnan måste hitta sin egen lösning på hur ansvaret ska delas för hem, familj och samhälle. Enligt Folkhälsokommitténs slutbetänkande är det mycket som talar för att flera livsuppgifter, alltså både förvärsarbete, hemarbete och fritidssysselsättning tillsammans, gynnar hälsan.

Många föräldrar lever med en frustration över att inte få dygnets timmar att räcka till. De är stressade både i sitt föräldraskap och i sitt arbetsliv. Även barn uppvisar ökade symptom på stress när det blir många timmar i stora barngrupper från tidig ålder. Undersökningar visar att många mammor och pappor skulle vilja göra uppehåll eller minska sin arbetstid för att ägna mer tid åt barnen när de är små. Det är samhällets uppgift att på olika sätt stödja deras möjligheter till detta. En jämnare fördelning mellan förvärsarbete och vård av barn för både män och kvinnor skulle medföra positiva effekter när det gäller jämställdhet och inte minst när det gäller förbättrad kontakt mellan pappor och barn. Kristdemokraterna stödde den första pappamånaden som infördes, då den blev en viktig signalgivare för att stödja pappor att våga och vilja vara hemma med barn. En absolut kvotering av föräldraledighet åsidosätter dock flexibiliteten för familjen att ordna sin tillvaro efter egna önskemål. Pappor bör på olika sätt uppmuntras att öka uttaget av föräldraledighet.

4.1.1 Kristdemokraterna kommer att arbeta för följande:

- Uppvärdera hemarbetet – komplettera BNP-beräkningar med hemarbete.
- Ändra pensionssystemet så att pensionspoängen automatiskt delas mellan föräldrarna tills barnet är åtta år.
- Rätt till tre års tjänstledighet för vård av barn.
- Ekonomiskt stöd direkt till föräldrarna ger möjlighet att välja hur man vill ordna sin barnomsorg i kombination med arbetstidens förläggning.
- Uppvärdera kvinnodominerade sektorer.

5 Varför har det inte blivit fler manliga sjuksköterskor på 30 år?

Kristdemokraterna vill att tjejer och killar ska ha samma tillgång till utbildning och möjlighet att utveckla personliga intressen.

All skolverksamhet ska i enlighet med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism fostra eleverna till ansvarskännande medborgare. Övertygelsen om alla människors lika, unika och okränkbara värde ska genomsyra skolmiljön. Solidaritet med svaga, jämställdhet mellan könen och tolerans för människors olikheter är förhållningssätt som ska främjas. Mobbing och annan kränkande behandling måste kraftfullt motverkas.

Den könsrelaterade mobbingen i skolan uppmärksammar könet på ett felaktigt sätt och motverkar den syn på alla människors lika värde som skolan ska förmedla. Varje skola bör i sin mobbingplan ha en medveten strategi för att tillsammans med föräldrar skapa en nolltolerans för tilltal i form av könsord i skolan.

Skolan har en viktig roll att som ett komplement till föräldrarnas fostran förmedla normer och värderingar till elever. Frågor om jämställdhet, respekt för medmänniskor och synen på tjejer och killar måste ges utrymme för samtal och reflektion i undervisningen. Det är av största vikt att skolan ger en bra sexualundervisning där förhållningssätt till relationer ges stort utrymme.

Undersökningar visar att pojkar får mer av lärarens tid och uppmärksamhet. Skolan har en viktig uppgift i att ge lika utrymme och lika förutsättningar för flickor och pojkar. Undervisningen bör genomsyras med jämställdhetstänkande. Lärarutbildningen måste ge kunskap och redskap för aktivt arbete med denna problematik. Det räcker dock inte med att forma lärarhögskolornas undervisning så att de bejakar ett könsperspektiv. Vi måste även satsa resurser på att vidareutbilda den befintliga lärarkåren för att komma tillrätta med bristen på jämställdhet på våra skolor. Dessutom behöver barn både manliga och kvinnliga förebilder även utanför hemmet. En jämn könsfördelning bland personalen i skolan och förskolan är därför viktig.

Alla barn är unika. Jämställdhetsarbetet i skolan ska handla om att skapa respekt för och ta tillvara varje barns styrka men också skapa intresse hos varje barn för nya kunskaper och färdigheter. Skolan bör, bland annat genom lärares och syo-konsulenters arbete, aktivt stödja elever som vill göra otraditionella val.

Högskolan har en viktig uppgift när det gäller att skapa ett mer jämställt samhälle. I högskolornas jämställdhetsarbete bör jämställdhetsplanerna vara ett viktigt inslag. Beklagligt nog saknar många högskolor en jämställdhetsplan. Det bör ses som en självklarhet att studenter ska åtnjuta samma rättsliga skydd som anställda vid högskolan. Samma möjligheter till föräldraledighet bör gälla som i övriga samhället. Även den likabehandlingslag som trädde ikraft den 1 mars 2002 är bristfällig. Den omfattar inte samtliga studenter, såsom basårsstudenter, uppdragsutbildningens studenter och collestudenter.

Samtidigt kan disciplinära åtgärder när det gäller diskriminering och trakasserier bara vidtas mot statliga högskolor. På så sätt behandlas studenter olika, trots lagen.

Inom forskningen är idag 12 procent av professorerna kvinnor, 38 procent av disputerade forskare är kvinnor och 45 procent av doktorander är kvinnor. Det är positivt att antalet kvinnliga disputerade forskare och doktorander har ökat så markant de senaste åren men fortfarande står andelen professorer inte i proportion till detta. Tiden mellan disputation och forskarassistenttjänst bör inte begränsas till fem år då detta drabbar kvinnor och män som blir föräldralediga.

Det är viktigt att kvinnor och män, pojkar och flickor ges likvärdiga möjligheter och förutsättningar att utöva aktiv fritidsverksamhet. Kvinnoidrotten tilldrar sig fortfarande ett betydligt mindre intresse än motsvarande idrott för män. Idrottsrörelsen bör särskilt uppmärksamma jämställdhetsaspekten vid fördelningen av det statliga stödet till idrotten på olika nivåer. Kommuner måste också beakta detta vid sin fördelning av bidrag till föreningar och organisationer. Det är uppenbart att ridskolorna/ridklubbarna, vars utövare till största delen är tjejer, oftast har svårare att hävda sina intressen gentemot de ”manliga” idrotterna som fotboll och ishockey.

5.1.1 Kristdemokraterna kommer att arbeta för följande:

- Nolltolerans mot könsord som tilltal i skolan.
- Lärarutbildning som ger kunskap och redskap för jämställdhetsarbete i skolan.
- Utbilda lärare och syo-konsulenter för att stödja elevers val oberoende av könsroller.
- Likabehandlingslagen för studenter vid universitet/högskolor ska omfatta alla studentgrupper och alla högskolor.
- Ta bort tidsgränsen på fem år mellan disputation och forskarassistenttjänst.
- Fördela bidrag till kvinno- respektive mansdominerade idrottsgrenar jämnare.

6 Varför testas nya läkemedel bara på män?

Kristdemokraterna vill ge samma tillgång till hälso- och sjukvård för flickor och pojkar, kvinnor och män.

Livskvalitet handlar i stor utsträckning om att få vara frisk. Hälsa befrämjas av bra kost, rörelse men också av harmoni i livet i form av familj, vänskap, trivsel på arbete. Hälsa måste betraktas ur ett helhetsperspektiv för varje människa. Alla har naturligtvis ett ansvar för sin egen hälsa, men ansvar finns också hos arbetsgivare och lagstiftare.

Det är viktigt att människor ges kunskap om kostens och rörelsens betydelse för hälsan. Skolan bör därför ha ett dagligt inslag av idrott och hälsa.

Dessvärre tilltar rapporterna om ökad ohälsa. 120 000 människor är idag långtidssjukskrivna i Sverige. 63 procent av dem är kvinnor enligt Riksförsäkringsverket. De vanligaste diagnoserna är depression, ångestillstånd och stressreaktioner. I åldersgruppen 35-44 år är risken för psykiska problem som störst, särskilt bland kvinnorna. RFV bedömer att det beror på att stressen i såväl privatliv som yrkesliv då är som störst. Särskilt utsatta är anställda inom primärkommunal sektor. Kvinnor toppar också de korta sjukskrivningarna och de har ett högre vårdutnyttjande än män. Mycket lite forskning har bedrivits kring frågor relaterade till hälsa och kön. Förutom att det går att härleda till biologiska eller genetiska faktorer spelar det också roll hur beteendemönster, arbetsförhållanden och livsvillkoren i stort ser ut. Allt indikerar på att människans helhetssituation är av stor betydelse för skillnaden mellan hälsa och ohälsa.

Ökningen av arbetsskador bland kvinnor är särskilt märkbar inom vård, serviceyrken samt tillverkningsindustri. Dessutom missgynnas kvinnor vid arbetsrehabilitering genom att mer sällan får sin skada klassad som just arbetsskada. Enligt en undersökning börjar männens rehabilitering också tidigare och är mer omfattande.

Inom vården behandlas män och kvinnor ibland olika trots att de uppvisar samma sjukdomssymptom. Man har funnit att kvinnor oftare blir feldiagnostiserade och får sämre behandling än män vid hjärtsjukdomar. Rapporter har också kommit om att män oftare får nya och dyrare läkemedel än kvinnor. Medicinsk forskning har av tradition ofta utgått från män.

Ett nytt läkemedel behöver bara prövas kliniskt på män innan det kommer ut på marknaden. Äldre kvinnor är nästan aldrig med vid kliniska prövningar trots att de är de största läkemedelsanvändarna. Idag vet man att symptom vid sjukdom inte alltid är lika för män och kvinnor. Behandlingsmetoder och medicinering behöver därför också i vissa fall vara olika för att uppnå effekt.

6.1.1 Kristdemokraterna kommer att arbeta för:

- Förstärkt folkhälsoarbete.
- Mer idrott och hälsa i skolan.
- Lagstadga att läkemedel måste utprovas på både män och kvinnor och märkas utifrån detta.
- Öka forskningen på äldre kvinnors hälsa, sjukdom och medicinanvändning.
- Snabbare rehabilitering genom ny rehabiliteringsorganisation, mer individcentrerad.
- Fler vårdplatser.
- Rätten att bli lyssnad på och göra sin egen röst hörd i vården.

7 Varför slår män kvinnor?

Kristdemokraterna vill att alla kvinnor ska få leva sitt liv utan kränkningar och våld.

Mäns våld mot kvinnor är det yttersta uttrycket för bristen på jämställdhet i ett samhälle. Ingen ska behöva leva med en ständig rädsla för att utsättas för våld. Det är särskilt kränkande när detta våld utförs av någon som personen har en nära relation till. Misshandeln har till syfte att kontrollera, förödmjuka, skrämja och förtrycka och är i princip alltid förenad med emotionellt och psykologiskt våld. Det är därför av stor vikt att hjälp och stöd ges till drabbade kvinnor så att de kan bygga upp en trygghet och tilltro till sig själva. Alla yrkesgrupper som kommer i kontakt med misshandlade kvinnor ska i sin utbildning ges kompetens att identifiera misshandel och få redskap att ge rätt hjälp.

FN anser mäns våld mot kvinnor vara den mest djupgående formen av kränkning av de mänskliga rättigheterna och uppskattar att 25–50 procent av alla kvinnor i världen har blivit utsatta för fysiskt våld av sin partner (Progress of Nations, FN 1997). Svenska undersökningar har nyligen visat att hälften av Sveriges alla kvinnor någon gång utsatts för våld eller hot.

Kvinnojourerna drivs som ideella organisationer men har stor kunskap och gör en fantastisk insats för kvinnor som behöver skydd och stöd. De behöver samhällets stöd i större utsträckning. Kristdemokraterna anser att det behövs fler kvinnojourer i landet och att de bör ges ökat ekonomiskt stöd.

Ingen människa får äga en annan människa eller på ett kränkande sätt använda henne som medel. Kvinnans människovärde samt fri- och rättigheter måste respekteras och värnas. Vi vill forma en politik som stärker kvinnors ställning både i Sverige och i andra länder.

Dagligen får vi rapporter om hur handel med unga flickor och kvinnor ökar i omfattning. Fattiga familjer

ute i världen säljer sina döttrar till bordeller. Handeln med kvinnor över gränserna, så kallad trafficking, visar att kvinnor ses som en handelsvara. Detta kränker människovärdet på det grövsta. Legalisering av prostitution ökar bland framförallt länder inom EU, där prostitution jämföras med andra yrken. Kristdemokraterna menar att alla krafter måste mobiliseras för att stoppa legaliseringsvägen.

7.1.1 Kristdemokraterna kommer arbeta för följande:

- Ökat ekonomiskt stöd till kvinnojourer.
- Rehabiliteringsprogram för män som misshandlar.
- Utbildning och stöd erbjuds för att komma bort från prostitution.
- Driv stopp för legalisering av prostitution inom EU och FN.
- Strängare straff för handel med kvinnor.

8 Varför äger jordens kvinnor mindre än en procent av allt som går att äga?

Kristdemokraterna vill uppmärksamma kvinnans situation i utvecklingsländerna.

Kvinnor utför nära 70 procent av allt arbete på jorden, men äger samtidigt mindre än en procent av allting som går att äga.

Det är viktigt att ett genderperspektiv finns på biståndet, så att hänsyn tas till både kvinnors och mäns behov. Kvinnor diskrimineras i hög grad i utvecklingsländerna då de i genomsnitt arbetar fler timmar om dygnet, får lägre lön, är mindre läs- och skrivkunniga samt har ett lägre energiintag i förhållande till sin kroppsvikt i jämförelse med männen. Då det oftast är flickorna som prioriteras bort när föräldrarna ska bekosta barnens utbildning, tenderar de att istället bli kvar i tungt jordbruksarbete.

Bistånd ska också stärka demokratiska strukturer. Kvinnorna, som ofta befinner sig längst ned i samhällets hierarki, utgör hälften av den totala befolkningen. De bör därför medvetandegöras i större utsträckning om sina rättigheter och ges möjligheter att ta del i den demokratiska processen. I de länder där demokratin är bristfällig kan dessa kvinnor inneha en central funktion i arbetet att införa och stärka demokratin.

8.1.1 Kristdemokraterna kommer arbeta för följande:

- Att ett genderperspektiv finns på biståndsinsatser.

9 En liten ordlista

Arbetsvärdering – en metod som gör det möjligt att jämföra kvinnors och mäns löner i relation till deras arbete i syfte att minska löneklyftorna mellan kvinnor och män.

Feminism - (åsikts)riktning som strävar efter att förbättra kvinnans ställning i samhället och uppnå jämställdhet med mannen. Feminister menar att det i samhället finns grundläggande värderingar och strukturer som missgynnar kvinnor. Inom feminismen finns de olika inriktningar t.ex. likhetsfeminism.

Genderperspektiv – könsperspektiv

Genus – används i vetenskapliga sammanhang som ett teoretiskt begrepp för att beteckna kön. Begreppet avser de sociala, kulturella och historiska skillnaderna mellan kvinnor och män, i motsats till de biologiska. Dessa skillnader är beroende av tid och plats.

Kvotering – en viss andel av platserna eller resurserna tilldelas en särskild grupp, enligt vissa regler och kriterier. Syftet är att åtgärda en ojämn fördelning, vanligen när det gäller beslutsfattande ställningar eller tillgången till utbildning eller arbete.

Könsmaktordning - ett maktförhållande där kvinnor som grupp är underordnade männen

Könsroller - De roller och uppgifter som tilldelas kvinnor och män på grundval av tillskrivna olikheter mellan könen. I den tidiga jämställdhetsdebatten, på 1950- och 1960-talen, introducerades begreppet ”könsroll”

Könssegregerad - uppdelad mellan könen

Pappamånad – 30 föräldrapenningdagar i föräldraförsäkringen som ej kan överlåtas till den andre föräldern om man har gemensam vårdnad

Positiv särbehandling – en aktiv åtgärd som vidtas genom att företräde ges vid en rekrytering och anställning, vid lika kvalifikationer, till det underrepresenterade könet

Sexuella trakasserier – önskat beteende av sexuell natur eller annat könsrelaterat beteende som påverkar kvinnors och mäns värdighet

Sexualiserat våld – samlingsbegrepp för våld mot kvinnor (våldtäkt, misshandel, könsstympning, sexuella trakasserier m.m.)

Strukturell orättvisa - lagar, regler eller vanor som gör att vissa grupper eller personer i samhället blir orättvist behandlade, exempelvis diskriminering av kvinnor på arbetsmarknaden

Trafficking – människohandel för sexuell exploatering, särskilt prostitution och pornografi av knutpunkter med flyget.